

|    |           |       |                |     |                    |       |
|----|-----------|-------|----------------|-----|--------------------|-------|
| ТМ | Г. XXXIII | Бр. 4 | Стр. 1615-1617 | Ниш | октобар - децембар | 2009. |
|----|-----------|-------|----------------|-----|--------------------|-------|

Приказ дела  
Примљено: 11.9.2009.

Биљана Рибих

### ПОЛИТИКОЛОГИЈА РЕЛИГИЈЕ\*

Септембра 2009. године у Београду је у издању *Центра за проучавање религије и верску толеранцију* изашла монографија проф. др. Мирољуба Јевтића под насловом „Политикологија религије“. Ово дело је посебно значајно стога јер је то једина књига у свету која се управо тако зове „Политикологија религије“, а професор Јевтић један је од утемељивача ове научне дисциплине како у нас, тако и у свету. Зато монографија „Политикологија религије“ др Јевтића заслужује посебну пажњу наше научне и културне јавности.

Значајно је споменути да од ове школске године на Факултету политичких наука у Београду постоји предмет управо под називом *политикологија религије*, који се од 1993. године када је утемељен до ове године предавао под називом *религија и политика*. У време када је овај предмет утемељен, била је то једина катедра за религију и политику, односно политикологију религије у Европи и у томе је њен утемељивач проф. Јевтић пионир ове научне дисциплине, а дефиниција и предмет истраживања ове науке једино су у целом свету дефинисани управо у овој књизи. Тиме је по први пут наша земља изборила прво место у науци дефинисањем и одређивањем предмета и метода истраживања научне области која одређује узајамни однос религије и политике.

„Политикологија религије би се могла дефинисати као једна од најмлађих политиколошких дисциплина која проучава утицај религије на политику и политике на религију с посебним освртом на односе субјеката политике у најужем смислу према религији и верским заједницама (Јевтић, 2009:18).“

Књига има три велика поглавља од којих се свако састоји од више мањих потпоглавља. У уводним разматрањима аутор одређује политикологију религије као политиколошку дисциплину са освртом на развој политикологије религије где даје преглед наставе овог предмета на светским универзитетима. Затим следи дефинисање политикологије религије, предмет проучавања ове научне дисциплине и њено место у систему политичких наука. Потом се говори о различитим приступима природи религијских феномена и односу политикологије религије према сродним дисциплинама, као

---

biljana\_ribic@yahoo.com

\* Јевтић, Мирољуб 2009. *Политикологија религије*. Београд: Центар за проучавање религије и верску толеранцију, стр.528.

што су филозофија религије, социологија религије, психологија религије те историја религије и религијских идеја. На крају првог поглавља проф. Јевтић говори о распрострањености појединих религија у савременом свету дајући нам на тај начин религијску слику савременог света.

Друго или централно поглавље бави се односом великих религијских учења и политике, а састоји се од пет потпоглавља. Прво потпоглавље говори о општем односу религије и политике, у шта спада однос религије и политичке толеранције, однос атеизма и политичког легитимитета, религија као основ за политичко организовање, утицај религије на политички живот, утицај вишеверског карактера друштва на политичку стабилност државе и појам секуларизма као претпоставке модерне демократије.

Затим следи друго потпоглавље које се бави односом хришћанства и политике и у оквиру тога, између осталог, аутор анализира однос нацизма и немачког протестантизма, као и утицај религије на политички живот у САД-у. А ту су и теме које се баве православљем као што су: „Европска међупарламентарна скупштина православља“ као пан-покрет, утицај албанске православне цркве на балканску сарадњу, православље као фактор интеграције и дезинтеграције нација на Балкану, политичке импликације захтева за аутокефалност цркве у Црној Гори, улога српске православне цркве у међународној афирмацији права српског народа и утицај православља на друштвени и политички живот српског народа крајем XX века.

Наредно потпоглавље говори о односу ислама и политике, где се анализирају следеће теме: ислам као извор идеологије и легитимитета у савременим политичким системима, утицај политичког система Ирана на права човека, појам и значај суверенитета у исламу и његов рефлекс у савременим политичким системима, идеје исламске државе у савременим политичким системима и права човека у исламским политичким системима у светлу Универзалне исламске декларације о људским правима. Потом следе теме које се баве дервишким редовима у СФРЈ, односом исламског права и међународног поретка, правним системом Организације исламске конференције, анализом ислама и национализма код Албанаца, глобалним интересима исламског фундаментализма према Балкану, исламом у Југославији и исламизацијом као чиниоцем албанизације на просторима претходне Југославије. Затим следе спољно-политичка концепција Сејида Кутба, идеолога савременог исламског фундаментализма, права човека у исламским земљама, концепција мира у идеологији исламског фундаментализма, однос исламске традиције и покрета несврстаности и на крају, појам џихада – исламског светог рата као средство геноцида против Јермена у делу Виктора Берара.

Следеће потпоглавље бави се односом осталих религија, као што су јудаизам, конфучијанизам, шинтоизам, будизам и хиндуизам, и политике. Теме које аутор овде обрађује су: место јеврејске религије у политичком животу Израела, политичка суштина конфучијанизма, однос државе и шинтоизма у Јапану, утицај будизма на политички живот у XX и XXI веку и однос хиндуизма према рату.

Последње потпоглавље централног дела књиге говори о међуверским односима и политици, па се тако овде између осталог говори о религији као фактору интеграције на Балкану и сусретима правослаља и ислама. Такође, овде се аутор бави и проблемом Албаније као мултиконфесионалне земље, а теме су албанско међуверско сукобљавање и међуверски односи и

војна стабилност Албаније. На крају треба истаћи наслов сусрет цивилизација на Балкану у светлу теза Семјуела Хантингтона, аутора који је 1993. године објавио књигу „Сукоб цивилизација“ што је постало једно од најважнијих тема крајем XX века у међународним односима.

У трећем и последњем поглављу аутор анализира однос религија и верских заједница у савременом српском друштву и политици. Прво потпоглавље бави се положајем верских заједница у уставу Србије и Закону о Закону о црквама и верским заједницама, верским правима и слободама и историјским развојем односа цркве и државе. Наредна четири потпоглавља говоре о најзначајнијим верским заједницама у Србији, а то су православна црква, римокатоличка црква, исламска верска заједница и неке од протестантских верских заједница.

У делу о православној цркви аутор анализира њену организацију и распрострањеност, друштвени утицај, односе са другим конфесијама, те њезин међународни политички значај и утицај. У потпоглављу које се бави римокатоличком црквом аутор говори о историјату римокатоличке цркве на просторима Србије, њеној организацији и југословенско – ватиканским односима у XX веку.

Затим следи део који говори о исламској верској заједници у Србији где аутор анализира њен историјат, организацију и односе са исламским заједницама у суседним земљама и у свету. Што се тиче организације исламске верске заједнице проф. Јевтић се посебно бави Исламском заједницом Србије (ИЗС), Исламском заједницом у Србији (ИЗуС), Исламском заједницом Косова и Метохије и организацијом ЗИДРА, тј. Заједницом исламских дервишких редова Алије.

У следећем потпоглављу аутор се бави малим верским заједницама у Републици Србији. Овај део монографије говори о историјату, политичком значају и организацији протестантских верских заједница у нас. Протестантске верске заједнице које су овде анализирани су следеће: Словачка евангелистичка црква аугзбуршке вероисповести, Хришћанска реформатска црква или Калвини, Хришћанска адвентистичка црква, Хришћанска баптистичка црква, Христова пентекостна црква, Хришћанска верска заједница Јеховини сведоци, Евангелистичко – методистичка црква, Хришћанска назаренска заједница и Христова црква браће.

У последњем потпоглављу, односно последњем делу књиге уопште, Јевтић анализира општи однос религије и политичке културе и утицај религије на политичку културу у Србији и на Србе изван Србије.

Књига „Политикологија религије“ писана је једноставним и разумљивим језиком и прилагођена широком кругу читалаца, односно свакоме кога интересује однос религије и политике, феномен који у данашње време буди све веће интересовање, не само уско стручне научне јавности већ и шире читалачке публике. Стога књигу „Политикологија религије“ можемо топло препоручити не само политиколозима и социолозима религије већ и свима које интересују питања и проблеми везани за однос религије и политике, тј. утицај религије на политику, политичке појаве и процесе и њихово значење и улогу у савременом друштву, јер свакодневни догађаји у свету потврђују да је религија постала главна детерминанта политике.